

Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет документальних технологій, менеджменту, технологій та фізики
Кафедра економіки та управління бізнесом

Назва дисципліни	Прогнозування соціально-економічних процесів
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Викладач (і)	Юськів Богдан Миколайович
Профайл викладача на сайті кафедри, в соцмережі	http://www.rshu.edu.ua/kafedry-fdkm/kafedra-ek/sklad-kek/121-personalii/1219-yuskiv-bohdan-mykolaiovych
Е-mail викладача:	bohdan.yuskiv@rshu.edu.ua
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	http://kibernetika.rv.ua/
Мова викладання	українська
Консультації	очні консультації: на кафедрі згідно з графіком консультацій

Цілі навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення студентів зі змістом і методами соціально-економічного прогнозування і набуття ними відповідних навичок в майбутній практичній діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

– поглиблення знань і вмій щодо вибору методів прогнозування соціально-економічних систем;

– використання методів якісного та кількісного прогнозування, персональних комп'ютерів для розв'язання задач прогнозування.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

– основні поняття, категорії;

– принципи наукових передбачень, прогностичні ефекти;

– основні методи фактографічного (формалізованого) і експертного прогнозування;

– методологію моделювання і прогнозування соціально-економічних процесів;

– методи і системи комп'ютерного прогнозування соціальних процесів та їх застосування в практиці соціально-економічної діяльності;

вміти:

– використовувати методи і моделі соціально-економічного прогнозування в умовах розвитку українського суспільства і світової спільноти в цілому.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти за спеціальністю 075 Маркетинг та освітньо-професійної програми «Маркетинг» РДГУ дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти таких загальних та фахових компетентностей.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

Р2. Вміти адаптовувати і застосовувати нові досягнення в теорії та практиці маркетингу для досягнення конкретних цілей і вирішення задач ринкового суб'єкта.

Р3. Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності.

Р4. Вміти розробляти стратегію і тактику маркетингової діяльності з урахуванням крос-функціонального характеру її реалізації..

Р 13. Керувати маркетинговою діяльністю ринкового суб'єкта, а також його підрозділів, груп і мереж, визначати критерії та показники її оцінювання

Р 14. Формувати маркетингову систему взаємодії, будувати довгострокові взаємовигідні відносини з іншими суб'єктами ринку.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Навчальна дисципліна "Прогнозування соціально-економічних процесів" поглиблює навички використання інформаційних та комунікаційних технологій та немає передумов вивчення.

Перелік тем

1. Основні методологічні і методичні принципи прогнозування
2. Інструментарій прогнозування
3. Класифікація методів кількісного прогнозування
4. Методи згладжування часових рядів
5. Використання регресійного аналізу для прогнозування
6. Обґрунтування вибору прогнозної моделі і прогнозування з врахуванням сезонної компоненти

Рекомендована література та інформаційні ресурси **Базова**

1. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень: монографія / Паянок Т.М., Лаговський В.В., Краєвський В. М. та ін. К.: ЦП «Компринт», 2019. 426 с.

2. Воронкова В.Г. Соціально-економічне прогнозування: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В.Г. Воронкова. К.: Професіонал, 2004. 288 с.

3. Галушак М.П. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навчальний посібник. Тернопіль: ТДГУ, 2009. 101 с.

4. Грабовецький Б.Є. Економічне прогнозування і планування: Навч. посіб. К.: Центр навч. літ., 2003. 188 с.

5. Кулявець В.О. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2009. 194 с.

6. Матвієнко В.Я. Прогностика. К.: Українські пропілеї, 2000. 484 с.

7. Пашута М.Т. Прогнозування та програмування економічного і соціального розвитку: Навч. посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 408 с.

8. Пілько А.Д. Прогнозування соціально-економічних процесів: Конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2011. 81с.

9. Присенко Г.В., Равікович Є.І. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. 378 с.

10. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030502 "Економічна кібернетика" денної форми навчання / Т.С.Клебанова, В.А.Курзенев, В.М.Наумов та ін. Х.: ХНЕУ ім.С.Кузнеця, 2015. 656 с.

11. Яцура В.В. Соціально-економічне прогнозування: навч. посіб. / В.В.Яцура; О.С.Сенишин; М.О.Горинь; ЛНУ ім.І.Франка. Львів: Вид. центр ім.І.Франка, 2010. 412 с.

Допоміжна

12. Бестужев-Лада И.В. Нормативное социальное прогнозирование. М., 1993.
13. Бестужев-Лада И.В. Поисковое социальное прогнозирование. М., 1984.
14. Бестужев-Лада И.В. Прогнозное обоснование социальных нововведений. М., 1993.
15. Грешилов А.А., Стакун В.А., Стакун А.А. Математические методы построения прогнозов. М.: Радио и связь, 1997. 112 с.
16. Князевский В.С., Житников И.В. Анализ временных рядов и прогнозирование. Ростов н/Д: Рост. гос. экон. акад., 1998. 161 с.
17. Основы экономического и социального прогнозирования / Под ред. В.Н.Мосина, Д.М.Крука. М.: Высшая школа, 1985.
18. Рабочая книга по прогнозированию / Отв. ред. И.В. Бестужев-Лада. М.: Мысль, 1982.
19. Социальные конфликты: экспертиза, прогнозирование, технология решения. М., 1992.
20. Суворов Л.Н., Аверин А.Н. Социальное прогнозирование. М., 1984.
21. Теория прогнозирования и принятия решений: Учебное пособие для вузов / Под ред. С.А.Саркисян. М., 1977.
22. Гоффлер А. Футурошок. М., 1997.
23. Гоффлер Э. Третья волна. Минск, 1999.
24. Форрестер Дж. Мирская динамика. М., 1978.
25. Янч Э. Прогнозирование научно-технического прогресса. М., 1974.

Інформаційні (інтернет) ресурси

1. Електронна бібліотека РДГУ. URL: <http://server.rdgu-dkm.rv.ua/library/>.
2. vipreshebnik. URL: <http://www.ukr.vipreshebnik.ru/>.
3. Буковинська бібліотека. URL: <https://buklib.net/books/21875/>.
4. osvita.ua. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/.
5. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidruchniki.com>.
6. Сайт Верховної ради України. URL: <http://www.rada.com.ua>.
7. Он-лайн бібліотека для студентів. URL: <https://www.twirpx.com/>.
8. Додаток Google AdWords. URL: <https://ads.google.com>.
9. Законодавство України : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
10. Бізнес-портал: <http://www.buziness.info>.
11. Загальноекономічний глосарій : <http://www.ssu-ekonomika.net>.
12. Інтернет портал для управлінців: <http://www.management.com.ua>.
13. вство України : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
14. Нац. бібліотека ім.В.І.Вернадського: 03039, м.Київ, вул.40-річчя Жовтня 3.
15. Нац. парламентська бібліотека України: 01001, м.Київ, вул.Грушевського, 1.

Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань;
  - виконання домашніх завдань;
  - виконання завдань самостійної роботи;
  - проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль).
- Спеціалізоване програмне забезпечення:
- Microsoft Excel;
  - власні скрипти, написані на мові R;
  - програма створення мап думок Freemind;
  - хмарна версія системи електронного навчання і тестування Moodle Cloud.

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання*	Методи оцінювання результатів навчання**
ЗК1.	Здатність приймати обґрунтовані рішення	Р 2, Р 3, Р 4	Р2. Вміти адаптувати і застосовувати нові досягнення в теорії та практиці маркетингу для досягнення конкретних цілей і вирішення задач ринкового суб'єкта. Р3. Планувати і здійснювати власні дослідження у сфері маркетингу, аналізувати його результати і обґрунтовувати ухвалення ефективних маркетингових рішень в умовах невизначеності. Р4. Вміти розробляти стратегію і тактику маркетингової діяльності з урахуванням крос-функціонального характеру її реалізації..	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО4 МО6 МО7 МО9 МО10
ЗК 3.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт	Р 13.	Керувати маркетинговою діяльністю ринкового суб'єкта, а також його підрозділів, груп і мереж, визначати критерії та показники її оцінювання	МН1 МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО2 МО4 МО6 МО7 МО9 МО10
ЗК4.	Здатність	Р 14.	Формувати	МН1	МО2

	застосовувати творчий підхід до роботи за фахом		маркетингову систему взаємодії, будувати довгострокові взаємовигідні відносини іншими суб'єктами ринку	МН2 МН3 МН4 МН5 МН6 МН7	МО4 МО6 МО7 МО9 МО10
--	---	--	--	--	----------------------------------

* МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату); МН5 – відеометод у поєднанні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); МН6 – самостійна робота (розв'язання програмних завдань); МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота студентів.

** МО1 – екзамен; МО2 – усне або письмове опитування; МО3 – колоквіум; МО4 – тестування; МО5 – командні проекти; МО6 – реферати, есе; МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО8 – студентські презентації та виступи на наукових заходах; МО9 – захист лабораторних і практичних робіт; МО10 – залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни

Поточний контроль та самостійна робота						Екзамен	Сума
Модуль 1			Модуль 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
3	4	3	14	14	10	40	100
МКР 1 – 6			МКР 2 – 6				

Система та критерії оцінювання

у Рівненському державному гуманітарному університеті

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90–100	A	відмінно	здобувач вищої освіти (ВО) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82–89	B	дуже добре	здобувач ВО вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно	Достатній (конструктивно-варіативний)		

			розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна			
74–81	C	добре	здобувач ВО вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64–73	D	задовільно	здобувач ВО відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)		
60–63	E	достатньо	здобувач ВО володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	Середній (репродуктивний)		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач ВО володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних завдань; оцінка (бали) за практичну діяльність; екзаменаційне оцінювання.

Екзаменаційна оцінка виставляється на підставі підсумкової оцінки по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.